

Plantekst

Planherziening omgevingsplan Zeeland

Europese Kaderrichtlijn Water 2010 – 2015

Milieudoelstellingen water

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland op 13 november 2009



Deze nota is een product van de provincie Zeeland en geeft invulling aan de uitwerking van paragraaf 4.6: Waterkwaliteit voor de Kaderrichtlijn Water van het provinciale omgevingsplan Zeeland 2006-2012. Bij deze planherziening behoort de nadere uitwerking in het Hoofdrapport Europese Kaderrichtlijn Water - Milieudoelstellingen water en het Bijlagenrapport Europese Kaderrichtlijn Water - Milieudoelstellingen water. Als basisnota voor de uitwerking van het provinciale omgevingsplan Europese Kaderrichtlijn Water geldt de nota Overwegingen bij het stroomgebiedbeheerplan Schelde. Deze basisnota is op 13 februari 2008 door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Schelde (RBO Schelde) vastgesteld. De volgende partijen namen daaraan deel:

- Provincie Zeeland
- Provincie Noord-Brabant
- Provincie Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat Zeeland
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- Waterschap Zeeuwse Eilanden
- Waterschap Zeeuws-Vlaanderen
- Waterschap Brabantse Delta
- Waterschap Hollandse Delta
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten/Vereniging van Zeeuwse Gemeenten

Voor vragen over deze planuitwerking kunt u contact opnemen met:

Provincie Zeeland
Projectbureau Kaderrichtlijn Water Schelde
Postbus 165
4330 AD Middelburg
telefoon 0118-752107 of 0118-631116
pks@rws.nl

Meer informatie over de Kaderrichtlijn Water en het stroomgebied van de Schelde vindt u op www.kaderrichtlijnwater.nl.

Provincie Zeeland, directie Ruimte, Milieu en Water. Ir. L. van den Brand Drs. R. van Nispen Ing. A.A. van de Straat Status: vastgesteld
--

Inhoudsopgave

1	DE PLANHERZIENING.....	4
1.1	INLEIDING	4
1.2	HERZIENING VAN HET OMGEVINGSPLAN ZEELAND 2006 – 2012.....	4
1.3	DOEL EN STATUS.....	5
2	KADERRICHTLIJN WATER.....	5
2.1	DOEL VAN DE KADERRICHTLIJN WATER.....	5
2.2	INDELING IN GROND- EN OPPERVLAKTEWATERLICHAMEN.....	6
2.2.1	<i>Oppervlaktewaterlichamen</i>	6
2.2.2	<i>Grondwaterlichamen</i>	7
2.2.3	<i>Beschermde gebieden</i>	7
2.2.4	<i>Overige wateren</i>	8
2.3	DOELEN.....	8
2.3.1	<i>Doelbepaling</i>	8
2.3.2	<i>Uitgangspunten</i>	8
2.3.3	<i>Oppervlaktewaterlichamen</i>	10
2.3.4	<i>Grondwaterlichamen</i>	12
2.3.5	<i>Zwemwateren</i>	12
2.3.6	<i>Overige oppervlaktewateren</i>	12
2.4	MAATREGELEN.....	13
2.4.1	<i>Oppervlaktewateren</i>	13
2.4.2	<i>Grondwater</i>	15
3	UITVOERING.....	16
3.1	WET- EN REGELGEVING	16
3.2	SYNERGIE IN DE UITVOERING.....	16
3.3	WATERBEHEERPLANNEN VAN DE WATERSCHAPPEN EN REGIONALE BESTUURSAKKOORDEN.....	16
3.4	RUIMTELIJK RELEVANTE ASPECTEN KADERRICHTLIJN WATER.....	17

1 De planherziening

1.1 Inleiding

In het Omgevingsplan Zeeland 2006 – 2012 wordt voor de Kaderrichtlijn Water uitgegaan van de acties tot aan de vaststelling van het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan, waarvoor een uitwerking van het omgevingsplan wordt aangekondigd. In samenhang hiermee wordt tevens de herbeoordeling van de aanwijzing van de functie zwemwater genoemd. In het omgevingsplan is al geconstateerd dat in de actuele toestand het ecologisch functioneren van de wateren in het stroomgebied negatief wordt beïnvloed door de inrichting, eutrofiëring en verontreiniging met chemische stoffen. Zonder extra maatregelen zal ook in 2015 de waterkwaliteit onvoldoende blijven.

In 2007 zijn de maatregelen voor het bereiken van Kaderrichtlijn Waterdoelen gekozen op basis van discussies in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Schelde (RBOS), de Klankbordgroep van belangenpartijen en workshops met deskundigen. Het resulterende rapport 'Overwegingen bij het stroomgebiedbeheerplan Schelde' vormt de basis voor de regionale visie op de belangrijkste onderdelen van het stroomgebiedbeheerplan. De Kaderrichtlijn Water eist dat de doelen voor de begrensde waterlichamen gedetailleerd worden vastgelegd in regionale waterbeheerplannen. Hierbij zijn de waterlichamen onderverdeeld in regionale wateren, grondwater en rijkswateren. Bij de regionale wateren behoren ook de overige wateren, kleinere wateren die niet als afzonderlijk waterlichaam zijn begrensd. De provincie Zeeland en de Zeeuwse waterschappen hebben daarbij de maatregelen voor de Zeeuwse regionale wateren en grondwater geïnventariseerd ten behoeve van de opname daarvan in het provinciaal omgevingsplan en de waterbeheerplannen. De maatregelen die in rijkswateren worden genomen om Kaderrichtlijn Water doelstellingen te behalen staan beschreven in het Beheer- en Ontwikkelplan Rijkswateren van Rijkswaterstaat en worden in de herziening verder niet in beschouwing genomen.

1.2 Herziening van het Omgevingsplan Zeeland 2006 – 2012

Deze herziening geeft in kort bestek de uitgangspunten, doelen en maatregelen die moeten leiden tot het bereiken van een goede toestand van alle regionale waterlichamen in het Zeeuwse deelstroomgebied van de Schelde, conform de eisen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Bij deze herziening voor de KRW behoort een nadere juridisch vereiste uitwerking in het Hoofdrapport Europese Kaderrichtlijn Water 2010-2015 - Milieudoelstellingen water en het Bijlagenrapport Europese Kaderrichtlijn Water 2010-2015 - Milieudoelstellingen water. In het hoofdrapport zijn de volgende onderdelen nader uitgewerkt: milieudoelstellingen, maatregelen, huidige toestand, monitoring en financiering. Het bijlagenrapport geeft de gedetailleerde informatie per waterlichaam. Dit zijn standaard factsheets die in IPO verband samen met het Rijk zijn ontwikkeld. Tezamen wordt hiermee de status van de waterlichamen, de hoogte van het ecologische doel, en het moment van doelbereik vastgelegd, inclusief onderbouwing.

Met de vaststelling van deze planherziening komen de volgende onderdelen uit het omgevingsplan te vervallen:

hoofdstuk 2, p. 16 Waterkwaliteit

"De Europese kaderrichtlijn Water ... deze verontreiniging."

paragraaf 3.4, p. 24, Integraal waterbeheer en watersysteembenadering, laatste alinea

"Het waterkwaliteitsbeleid ... Zeeuwse watersysteem."

paragraaf 4.6.1 De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

gehele paragraaf

paragraaf 4.6.5 Zwemwater

gehele paragraaf

paragraaf 7.2, p.193 Waterkwaliteit, subparagraaf KRW/Stroomgebiedsbeheersplan

gehele subparagraaf

paragraaf 7.2, p.193 Waterkwaliteit subparagraaf Diffuse bronnen, eerste en tweede alinea

"Om de emissies ... ter voorbereiding van het stroomgebiedsbeheersplan."

paragraaf 7.2, p.193 Waterkwaliteit subparagraaf Waterbodembodem, eerste alinea

De waterschappen inventariseren ... (medio 2008 gereed)."

Paragraaf 4.6.1 wordt vervangen door onderhavige plantekst, waarbij paragraaf 4.6.5. wordt vervangen door paragraaf 2.3.5 van deze plantekst.

Daarnaast vormt deze herziening een nadere uitwerking in doelen en maatregelen voor het waterkwaliteitsbeleid, zoals geformuleerd in 4.6.2 Diffuse bronnen en 4.6.3 Overige lozingen.

Met de vaststelling van de herziening is, naast de acties in de vervallen paragrafen 4.6.1 en 4.6.5 tevens invulling gegeven aan de volgende acties: paragraaf 4.6.4 Waterbodems, p. 63: actie "De waterschappen inventariseren voor 2008 de waterbodems die een risico vormen voor het behalen van de KRW doelen" en actie: "De waterschappen stellen in samenwerking met de gemeenten voor 2008 een nadere precisering en prioritering op van de waterbodempogave." De resultaten van deze acties zijn opgenomen in de maatregelen in deze herziening.

De doelstellingen, zoals gesteld in paragraaf 4.6.1 van het omgevingsplan, blijven leidend bij de uitvoering van de maatregelen zoals deze in deze herziening voor de KRW zijn opgenomen. Deze doelstellingen luiden:

- In het algemeen is in 2015 sprake van een verbetering van de waterkwaliteit, de ecologische toestand van alle waterlichamen mag in 2015 in elk geval niet verslechterd zijn
- Beschermde gebieden voldoen aan de eisen uit de daarop van toepassing zijnde richtlijn
- Alle waterlichamen voldoen in 2015 zoveel mogelijk aan de normen, voortvloeiend uit de Kaderrichtlijn Water, nodig om een goede toestand te kunnen bereiken
- Voldoende kennis om haalbare doelen en maatregelen te kunnen formuleren in het kader van de KRW

1.3 Doel en status

Voor de provincie Zeeland worden de doelen voor de begrensde waterlichamen gedetailleerd vastgelegd door de planherziening van het Omgevingsplan 2006 – 2012, waar het provinciaal waterhuishoudingsplan een integraal onderdeel van vormt. De Planherziening omgevingsplan Zeeland Europese Kaderrichtlijn Water 2010-2015 is de formele vaststelling van de begrenzingen van waterlichamen voor het Zeeuwse deelstroomgebied van de Schelde, statusbeschrijvingen van de waterlichamen, de doelen voor overige wateren en waterlichamen en het moment van doelbereik, inclusief onderbouwing Deze herziening heeft betrekking op doelen voor regionale grond- en oppervlaktewateren en de maatregelen om deze doelen te bereiken.

De herziening heeft de status van structuurvisie in het kader van de Wet ruimtelijke ordening. De periode van deze herziening loopt vanaf 2010 tot het einde van de huidige planperiode van het Omgevingsplan in 2012. Daarna wordt de herziening opgenomen in het nieuwe omgevingsplan.

2 Kaderrichtlijn Water

2.1 Doel van de Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water vereist dat lidstaten streven naar een goede toestand van alle waterlichamen. Het oppervlaktewater moet daarvoor voldoen aan normen voor chemische stoffen en kwaliteitseisen voor biologische soortgroepen zoals:

- Vissen
- Waterplanten (macrofyten)
- Algen (fytoplankton)
- Ongewervelde waterdieren (macrofauna)

De maatregelen voor het behalen van doelen hebben voor de KRW een resultaatsverplichting. Nederland, en dus ook het Scheldestroomgebied, moet voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Wanneer een goede toestand niet haalbaar is voor 2015 en de waterkwaliteitsbeheerders goed kunnen onderbouwen waarom, kan uitstel worden verkregen tot uiterlijk 2027. Voor de grondwaterbeschermingsgebieden, vogelrichtlijngebieden, habitatrichtlijngebieden en officieel aangewezen zwemwaterlocaties is uitstel niet zonder meer mogelijk. Deze beschermde gebieden moeten in ieder geval in 2015 aan de eisen uit de betreffende richtlijn voldoen.

De KRW gaat uit van waterlichamen. Voor het behalen van de doelen worden drie stappen onderscheiden: de indeling in grond- en oppervlakte waterlichamen waar de KRW betrekking op heeft, de doelen voor de KRW en de maatregelen die ertoe moeten leiden dat deze doelen bereikt worden.

2.2 Indeling in grond- en oppervlaktewaterlichamen

2.2.1 Oppervlaktewaterlichamen

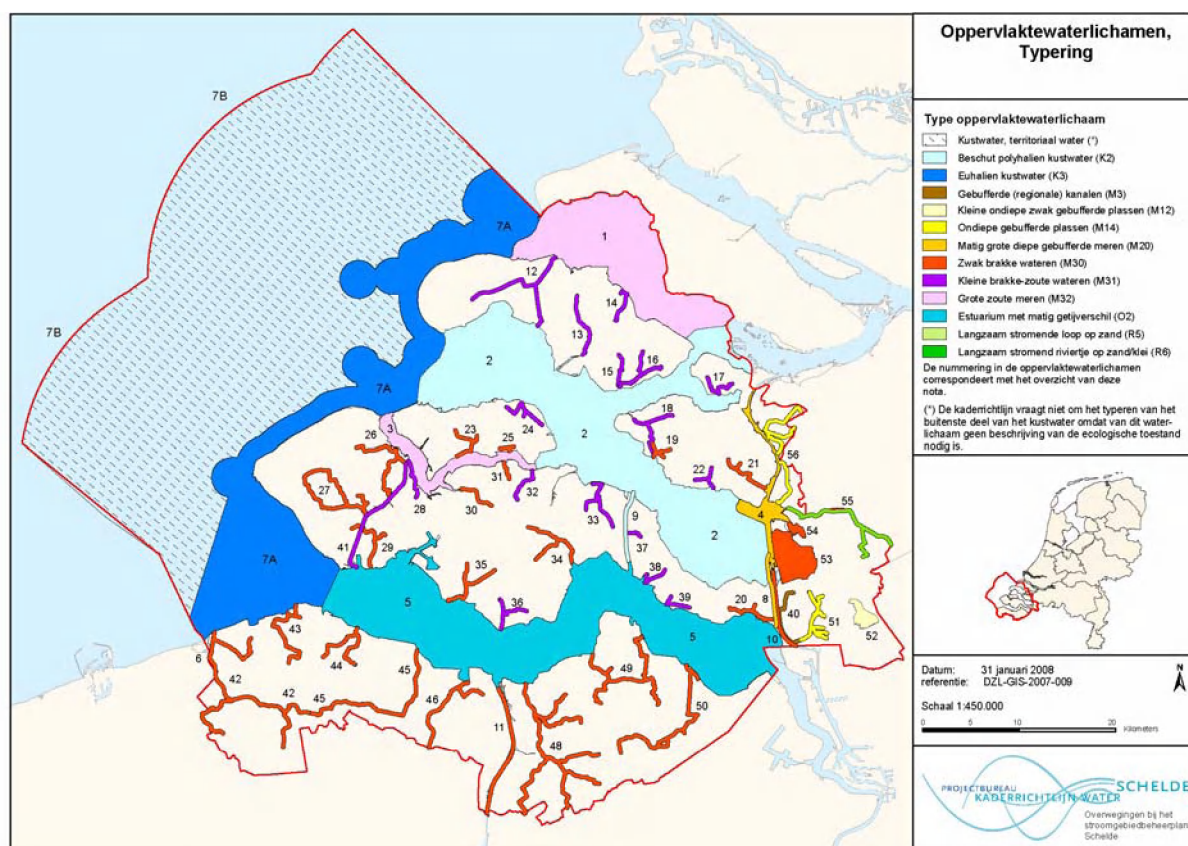
De waterlichamen zijn begrensd en ingedeeld bij een watertype. De indeling van oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebied van de Schelde is in drie stappen tot stand gekomen:

indeling in categorieën → meer (stilstaande en langzaam stromende wateren > 50 ha)
 → rivier (stroomgebied tot aan een gemaal > 10 km²)
 → overgangswater
 → kustwater

indeling in watertypen → per categorie onderverdeeld naar o.a. stroomsnelheid, zoutgehalte, getij

indeling naar status → sterk veranderd
 → kunstmatig
 → natuurlijk

Daarmee wordt het stroomgebied van de Schelde onderverdeeld in 11 watertypen, verdeeld over 56 waterlichamen. Van deze waterlichamen is er 1 natuurlijk, 19 sterk veranderd, 35 kunstmatig en 1 niet ingedeeld naar status. Figuur 1 geeft deze indeling. De indeling naar status is per waterlichaam verantwoord in het Bijlagenrapport.



Figuur 1: Overzicht oppervlaktewaterlichamen Scheldestroomgebied

2.2.2 Grondwaterlichamen

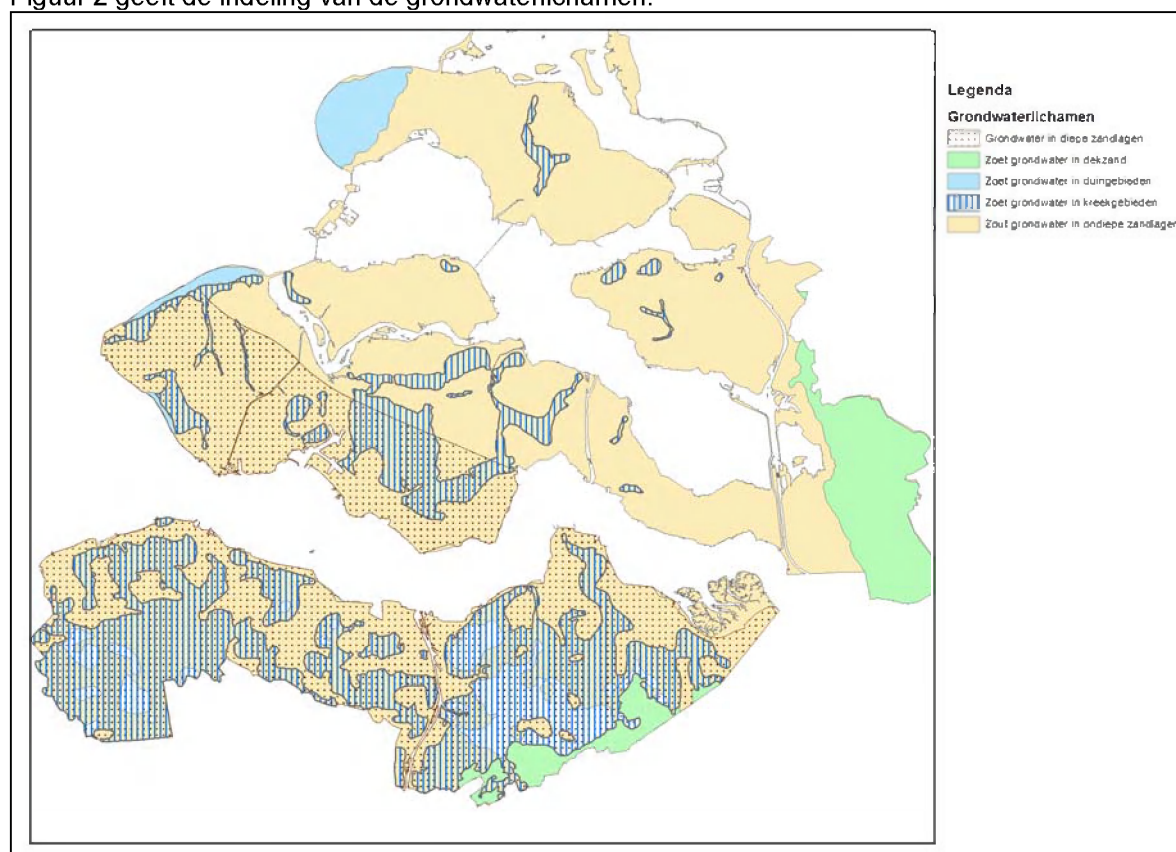
Grondwaterlichamen zijn ingedeeld naar

- bodemkundige eenheden;
- zoet en zout grondwater.

In het stroomgebied van de Schelde zijn in totaal vijf grondwaterlichamen onderscheiden, waarbij de bodemkundige eenheden worden verdeeld in boven en onder de Boomse klei. De vijf grondwaterlichamen zijn:

- Zout grondwater in zandlagen boven de Boomse klei
- Zoet grondwater in zandlagen boven de Boomse klei
 - a. in de duingebieden
 - b. in kreekruigen
 - c. in dekzand Zeeuws-Vlaanderen en zandgronden West-Brabant
- Grondwater in zandlagen onder de Boomse klei

Figuur 2 geeft de indeling van de grondwaterlichamen.



Figuur 2: Begrenzing grondwaterlichamen Scheldtstroomgebied

2.2.3 Beschermd gebieden

Binnen de grond- en oppervlaktewateren zijn beschermde gebieden aangewezen.

Voor water met een wettelijke beschermingsstatus gelden aparte eisen. Als in een beschermd gebied meerdere Europese richtlijnen van toepassing zijn, gelden de doelen uit de strengste richtlijn. Beschermd gebieden mogen deel uitmaken van een groter waterlichaam of afzonderlijk begrensd worden.

In het oppervlaktewater liggen 54 gebieden die op grond van Europese richtlijnen zijn aangewezen als beschermd gebied. In vrijwel alle beschermde gebieden is de Vogel- of de Habitatrichtlijn van toepassing of allebei (Natura 2000). Vrijwel alle rijkswateren zijn ook aangewezen als

Schelpdierwater. Van zes rijkswateren en twee regionale wateren zijn bovendien delen aangewezen als Zwemwater.

In het stroomgebied van de Schelde vindt waterwinning voor menselijke consumptie uit grondwater plaats in de duinen van Schouwen-Duiveland, het dekzandgebied in het oosten van Zeeuws-Vlaanderen, de omgeving van Bergen op Zoom en op de Brabantse Wal. Op Walcheren heeft het kleine waterwingebied Oranjezon de status van noodwinning.

2.2.4 Overige wateren

Overige wateren zijn alle oppervlaktewateren die niet begrensd zijn als KRW waterlichaam. Deze zijn onderverdeeld in watersysteemttypen afhankelijk van hun waterhuishoudkundige functie (geïsoleerd, doorvoerend, waterberging) en hun gebiedsfunctie (stedelijk, landbouw, natuur). Deze onderverdeling is gegeven in tabel 1.

Watersysteemttypen	Waterhuishoudkundige functie			Gebiedsfunctie
	Geïsoleerd	Doorvoerend	Waterberging	
Stadswateren	X	X	X	Stedelijk gebied
Waterlopen	X	X	X	Landbouw en Natuur
Kreken	X	X	X	Landbouw en Natuur
Welen en (drink)poelen	X		X	Landbouw en Natuur
Natte inlagen	X			Natuur
Duinvalleien/duinvennen	X			Natuur

Tabel 1: Watersysteemttypen overige wateren

2.3 Doelen

2.3.1 Doelbepaling

De bepaling van de milieudoelen voor de KRW gebeurt deels op Europees, deels op nationaal en deels op stroomgebiedsniveau. Op Europees niveau zijn een aantal prioritaire stoffen aangewezen, waarvoor ook normen zijn vastgesteld. Op nationaal niveau worden in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (BKMW, ook wel: AMvB Doelstellingen) de milieudoelen voor een groot aantal stoffen vastgelegd, waaronder de stoffen die door Europa zijn aangewezen. Daarmee worden in de AMvB de chemische milieudoelen geformuleerd voor oppervlaktewaterlichamen, overige wateren en grondwater. Dit wordt aangeduid als de Goede Chemische Toestand (GCT).

Ook geeft het BKMW de ecologische doelen voor de oppervlaktewaterlichamen, maar alleen voor de Goede Ecologische Toestand (GET) van natuurlijke wateren. In sterk veranderde of kunstmatige oppervlaktewaterlichamen is deze natuurlijke goede toestand niet haalbaar. Daar gelden aangepaste of afgeleide doelen, die de richtlijn aanduidt als Maximaal Ecologisch Potentieel (MEP) en Goed Ecologisch Potentieel (GEP). Deze worden in het provinciale omgevingsplan vastgelegd.

2.3.2 Uitgangspunten

Niet terug naar de natuurlijke situatie

Vrijwel alle oppervlaktewaterlichamen in het Scheldestroomgebied zijn volgens de systematiek van de Kaderrichtlijn Water kunstmatige of sterk veranderde wateren. Het behoeft weinig betoog dat een terugkeer naar de natuurlijke situatie niet reëel is. Wel is het mogelijk om de schaduwkanten van de onnatuurlijke situatie te verminderen. Binnen het Kaderrichtlijn Water proces is gezocht naar mogelijkheden om de milieubelasting verder terug te dringen, zonder significante schade te veroorzaken aan het huidige (land)gebruik.

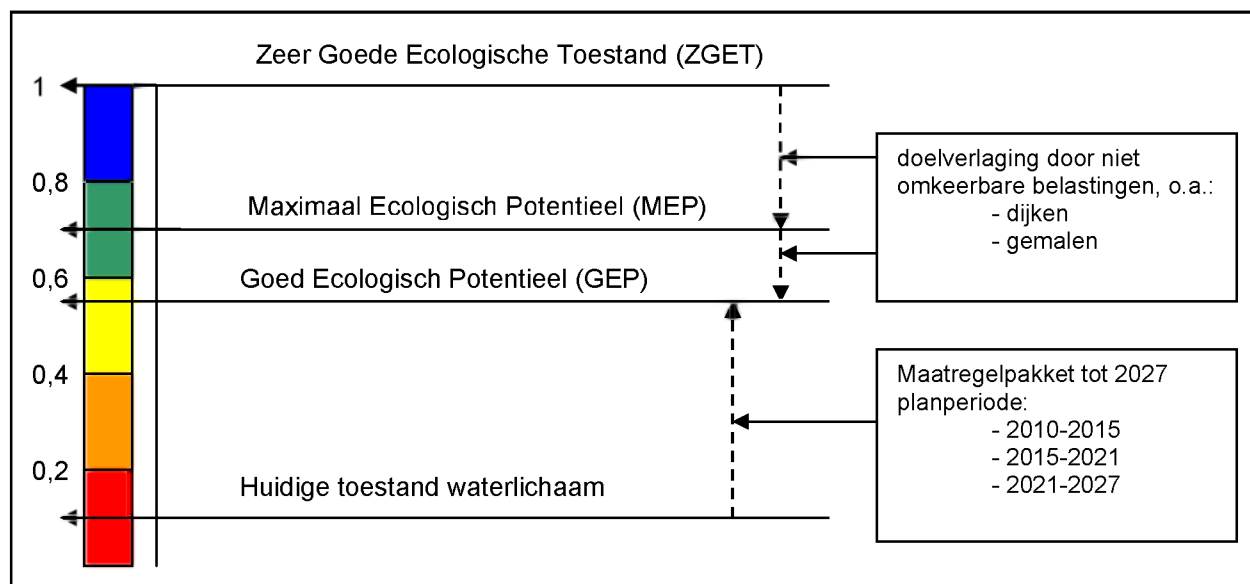
Doelen zijn MEP en GEP

In de ideale situatie voldoen de levensgemeenschappen van algen, bodemdieren, waterplanten en vissen in sterk veranderde en kunstmatige wateren aan het Maximaal Ecologisch Potentieel (MEP). Alle waterlichamen binnen het Scheldestroomgebied hebben de status "sterk veranderd" of "kunstmatig". Hierbij is het MEP niet haalbaar omdat zich (on)omkeerbare veranderingen hebben voorgedaan, die bij herstel van de natuurlijke situatie leiden tot onevenredige kosten of significante schade aan aanwezige functies. Ook kunnen veranderingen niet worden teruggedraaid vanwege de veiligheid.

Voor de Kaderrichtlijn Water is het bereiken van een iets minder ideale toestand, aangeduid met Goed Ecologisch Potentieel (GEP), echter toereikend.

Binnen het Zeeuwse deelstroomgebied zijn de maatregelen gericht op het bereiken van het GEP. Als hieronder gesproken wordt over doelen, wordt daarmee steeds het GEP bedoeld.

Schematisch is deze doelbepaling als volgt:



Figuur 3: Doelbepaling Goed Ecologisch Potentieel

Het GEP en het MEP is vervolgens vertaald in de kwaliteitsdoelen. Deze kwaliteitsdoelen hebben betrekking op de chemische en ecologische toestand. Alle kwaliteitsdoelen (chemische en ecologische parameters) zijn voor elk waterlichaam bepaald voor de huidige toestand, het GEP en het MEP. Deze zijn opgenomen in het Bijlagenrapport.

Problemen niet afwentelen

Uitgangspunt voor de GEP-doelen is de afspraak dat beheerders geen problemen afwentelen op waterlichamen die verder stroomafwaarts liggen. De doelen voor een bepaald waterlichaam moeten dus niet alleen een goed ecologisch potentieel in dat betreffende waterlichaam waarborgen, maar ook een geschikte uitgangssituatie waarborgen voor de gewenste toestand in stroomafwaarts gelegen waterlichamen.

Binnen het Zeeuwse stroomgebied van de Schelde is niet-afwentelen vooral van belang voor het behalen van de ecologische- en chemische doelen in de aangrenzende Rijkswateren. Afspraken met de andere Nederlandse stroomgebieden en omliggende landen zijn daarbij aanvullend nodig om afwenteling te voorkomen.

Buiten het Zeeuwse stroomgebied van de Schelde zijn er drie punten waar afwenteling relevant is. Dit is de belasting vanuit het bovenstroomse deel van het Scheldestroomgebied, de belasting van het Volkerak-Zoommeer en de belasting vanuit het Scheldestroomgebied naar de Noordzee. In alle gevallen is stikstof hierbij de belangrijkste stof in relatie tot waterkwaliteit. Stikstof vormt de grootste belemmering voor het bereiken van een goede ecologische toestand in brakke wateren en de Noordzee. Voor de Noordzee vindt Rijkswaterstaat het belangrijk dat de stikstofbelasting met 20 à 40 procent vermindert. Die reductiewens levert een forse opgave voor het buitenland op.

Nederland is voor een goede kwaliteit van het hoofdwatersysteem voor een groot deel afhankelijk van de inspanningen bovenstrooms. Veruit het grootste deel van de stikstof in de Westerschelde is afkomstig uit België en Frankrijk. Maar ook in Nederland moet de stikstofbelasting voor dit doel omlaag. Dat leidt echter niet tot een extra opgave voor Nederland, want ook voor de doelen in de regionale wateren moet de stikstofbelasting in Nederland verminderen.

Het Volkerak-Zoommeer is na de afsluiting veel gevoeliger geworden voor meststoffen. In de huidige zoete situatie veroorzaakt vooral fosfaat overlast door algenbloei. Als het Volkerak-Zoommeer weer zout wordt, zal stikstof de bepalende meststof zijn. De opgave om afwenteling vanuit omliggende

wateren te voorkomen, wordt dan minder groot, maar is nog steeds groter dan de opgave die voortkomt uit het huidige mestbeleid.

Synergie maatregelen

Maatregelen sluiten zoveel mogelijk aan op bestaande programma's om de synergie tussen die programma's te versterken. Met name de inrichtingsmaatregelen voor regionale wateren geven een samenhang met maatregelen voor het vergroten van afvoer/bergingscapaciteit van waterlopen uit het WB21 programma, uitvoering Natura2000 maatregelen, realisatie Ecologische Hoofdstructuur, aanleg ecologische verbindingzones en de aanleg van de Natte As. De maatregelen voor de verbetering van de chemische waterkwaliteit sluiten aan bij de bestaande programma's voor diffuse bronnen en bij de maatregelen om te voldoen aan de richtlijn stedelijk afvalwater, de afspraken over het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhard oppervlak en het waterkwaliteitsspoor.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, waar doelen gelden voor specifieke soorten en leefgebieden. Doelen, maatregelen en fasering in beide plannen mogen niet strijdig zijn met elkaar. Waar relevant, moeten de maatregelen van de Kaderrichtlijn Water de doelen voor Natura 2000 ondersteunen. Het is wenselijk de beheerplannen voor de Natura2000 gebieden af te stemmen met de stroomgebiedbeheerplannen voor de Kaderrichtlijn Water.

De Provincie Zeeland is verantwoordelijk voor zeven Natura 2000-gebieden en stelt daarvoor vijf beheerplannen op: 1) Kop van Schouwen, 2) Manteling van Walcheren, 3) Yerseke en Kapelse Moer, 4) Grote Gat, Canisvliet en Vogelkreek en 5) 't Zwin en Kievittepolder. Voor de binnendijkse Natura 2000 gebieden zullen beheerplannen worden opgesteld. De overlap met doelen voor de Kaderrichtlijn Water is in deze gebieden beperkt. Naar verwachting vormt alleen het grondwaterpeil in een deel van de Kop van Schouwen een belemmering voor de Natura 2000-doelen. Het waterschap onderzoekt wat het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) is, parallel aan het opstellen van het beheerplan. De noodzakelijke maatregelen zijn globaal opgenomen in het maatregelenprogramma en worden verder uitgewerkt in het kader van de verdrogingsbestrijding.

Alle grote Deltawateren zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Voor deze wateren neemt Rijkswaterstaat alle eisen en maatregelen die voortkomen uit WB21, de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 op in het beheerplan rijkswateren. De samenhang tussen de programma's wordt op die manier gewaarborgd. De maatregelen voor de Kaderrichtlijn Water dragen in een aantal wateren bij aan de doelen voor Natura 2000.

2.3.3 Oppervlaktewaterlichamen

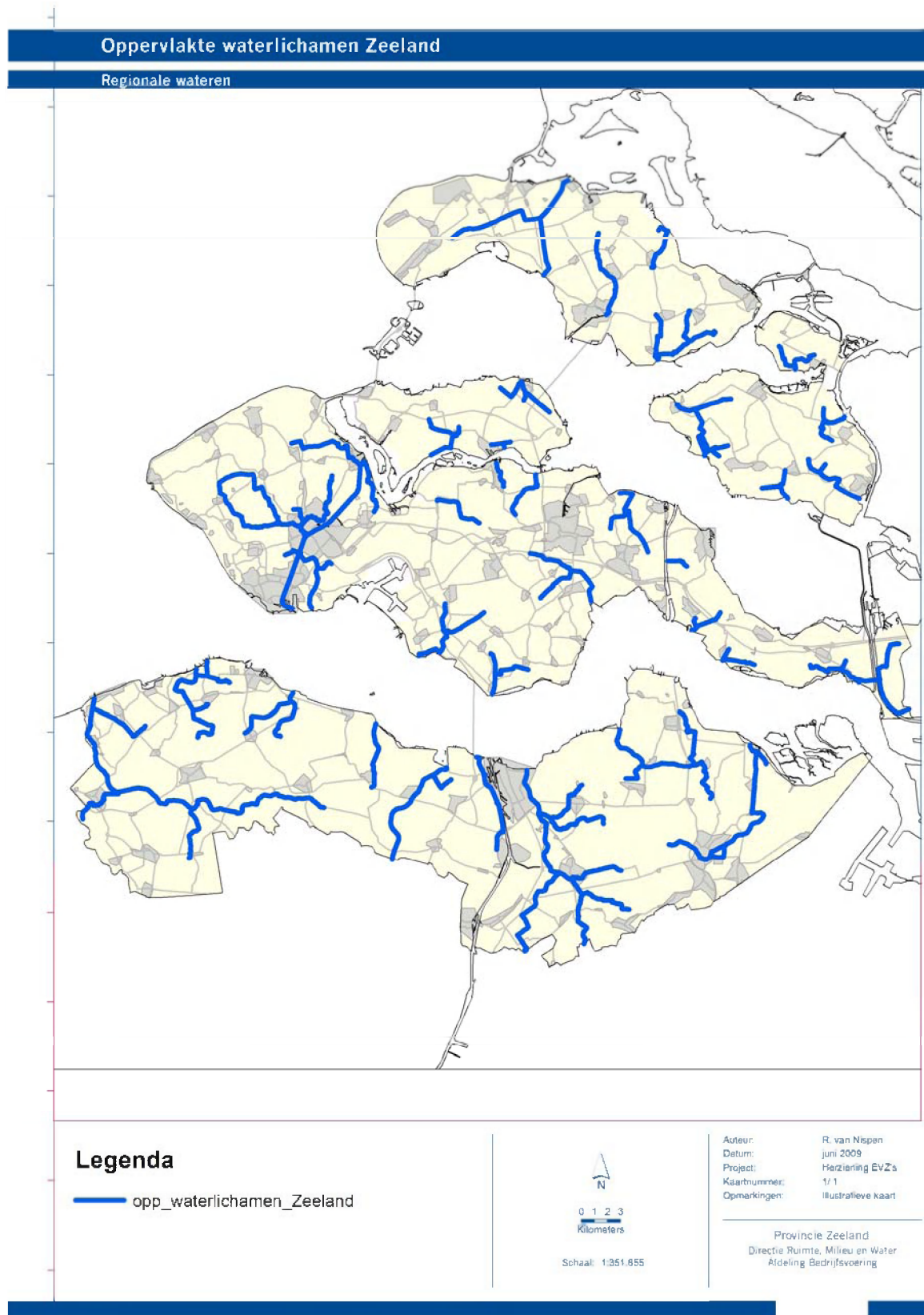
Voor oppervlaktewaterlichamen is het doel een Goede Chemische Toestand (GCT). Deze chemische toestand heeft betrekking op 33 prioritaire stoffen, 8 overige relevante stoffen op basis van de Europese richtlijnen voor oppervlaktewateren (bestrijdingsmiddelen, zware metalen), de 'Scheldespecifieke stoffen' PCB's, koper en zink die door de Internationale Scheldec commissie (ISC) zijn aangewezen. Normen voor stoffen die van toepassing zijn op grond- en oppervlaktewater (GCT) zijn als milieukwaliteitseis opgenomen in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water.

Daarnaast is het doel een Goede Ecologische Toestand (GET) of Goed Ecologisch Potentieel (GEP). Dit is vertaald naar biologische, fysisch-chemische en hydromorfologische parameters. Deze zijn:

biologisch	fysisch-chemisch	hydromorfologisch
Algen (fytoplankton) Waterplanten (macrofyten) Ongewervelde waterdieren (macrofauna) Vissen	fosfor stikstof zuurstof zuurgraad chloride doorzicht temperatuur	continuïteit (passeerbaarheid kunstwerken) hydrologie (peilbeheer) morfologie (oeverinrichting, bodem, stroming)

Tabel. 2: parameters Goede Ecologische Toestand

Voor de natuurlijke watertypen is het GET vastgelegd in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water. Het GEP voor kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen is vastgelegd in het gedetailleerde hoofd- en bijlagenrapport.



Figuur 4: Oppervlaktewaterlichamen Zeeland

2.3.4 Grondwaterlichamen

Het doel voor de chemische toestand houdt in dat de drempelwaarden voor grondwaterlichamen niet worden overschreden. De stoffen en drempelwaarden worden door de lidstaten zelf bepaald. Voor grondwaterlichamen dient ook een Goede Kwantitatieve Toestand (GKT) te bestaan. Deze wordt bepaald als grondwaterniveau en hoeveelheid.

2.3.5 Zwemwateren

In het omgevingsplan 2006-2012 is de functie zwemwater toegekend aan de volgende binnenwateren: De Braakman, de Vogel, de Otheense Kreek, de Ouwerkerkse Kreek en de Schelphoek. In de eerste helft van 2008 zijn alle zwemwateren herbeoordeeld conform de nieuwe Europese zwemwaterrichtlijn. Om te worden aangewezen als zwemwater dienen op minimaal één dag voldoende zwemmers (50) aanwezig te zijn. Het gebruik van de zwemwateren is in de afgelopen jaren onderzocht door de afdeling Handhaving van de provincie. Een aantal aangewezen zwemwateren wordt nauwelijks nog gebruikt.

Als gevolg hiervan zal de zwemwaterfunctie voor de Otheense kreek, de Schelphoek en de Ouwerkerkse Kreek komen te vervallen. De Braakman en de Vogel behouden de zwemwaterfunctie. De aangewezen binnendijkse zwemwateren moeten voldoen aan de Europese zwemwaterrichtlijn. Dit betekent dat:

- De zwemwatersituatie in 2015 ten minste voldoet aan de zwemwaterkwaliteit 'aanvaardbaar' zoals bedoeld in de Europese Zwemwaterrichtlijn en aan de voorschriften uit de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden.
- In 2011 alle zwemwaterprofielen voor de oppervlaktewateren met een bestaande zwemfunctie gereed zijn en voor alle potentiële zwemwateren eerst een waterkwaliteits- en veiligheidsonderzoek wordt opgestart.

De milieukwaliteitseisen uit de zwemwaterrichtlijn zijn gerelateerd aan volksgezondheidsrisico's. De volgende normen zijn daarbij van toepassing op binnendijkse zwemwateren.

Normering zwemwater binnenwateren afgeleid van EU-richtlijn	
parameter	norm
Intestinale enterokokken (IE) in kve/100 ml	400
Escherichia coli (EC) in kve/100 ml	1.000
als er risico is op toxische algengroei	controle op gezondheidsrisico's
overige verontreinigingen (olie, teer e.d)	visueel schoon

Tabel. 3: Zwemwaternormen

2.3.6 Overige oppervlaktewateren

Voor de chemische toestand van de overige oppervlaktewateren geldt hetzelfde als voor de Goede Chemische Toestand van de oppervlaktewaterlichamen (milieukwaliteitseisen uit Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water). De fysisch/chemische normen voor overige wateren zijn gekoppeld aan de normen van het waterlichaam waar de overige wateren direct of indirect op afwateren. Voor wateren met een chloridegehalte van 300 mg/l en hoger geldt een afgeleide stikstofnorm (totaal-N) van 3,3 mg/l en geen fosfaatnorm (totaal-P). Beneden de 300 mg/l geldt een stikstofnorm (totaal-N) van 2,2 mg/l en een fosfaatnorm (totaal-P) van 0,15 mg/l.

De ecologische streefdoelen voor overige wateren zijn afgeleid op basis van de huidige waterhuishoudkundige functie van deze wateren in combinatie met de gebiedsfunctie rondom deze wateren. De streefdoelen zijn gekoppeld aan ecologische beoordelingsmethodieken die zijn ontwikkeld door de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA). Het ecologisch niveau wordt daarbij bepaald door toetsing van watersysteemkenmerken of hydromorfologie (de inrichting van wateren), de soortensamenstelling van kleinere waterdieren en de chemische gesteldheid van het water. De methodiek is deels overeenkomstig met die van de Kaderrichtlijn Water. Hierbij is voor wateren in stedelijk en landbouwgebied het laagste niveau gekozen, en voor natuur deels het middelste en deels het hoogste ecologisch niveau.

Watersysteemtypen	Waterhuishoudkundige functie			Gebiedsfunctie	Doel	Stowa-niveau
	Geïsoleerd	Afvoerend	Waterberging			
Stadswateren	X	X	X	Stedelijk gebied	Laag	3
Waterlopen/sloten		X	X	Stedelijk gebied/ Landbouw	Laag	3
Kreken	X	X	X	Landbouw	Laag	3
Waterlopen/sloten		X	X	Natuur	Middel	4
Kreken		X	X	Natuur	Middel	4
Welen en (drink)poelen	X		X	Natuur	Middel	4
Waterlopen/sloten	X			Natuur	Hoog	5
Kreken	X			Natuur	Hoog	5
Welen en (drink)poelen	X			Natuur	Hoog	5
Natte inlagen	X			Natuur	Hoog	5
Duinvalleien/duin-vennen	X			Natuur	Hoog	5

Tabel 4: Totaaloverzicht ecologische doelen overige oppervlaktewateren

Voor de ecologische streefdoelen en de fysisch/chemische normen voor overige wateren geldt een inspanningsverplichting. Wel moet rekening gehouden worden met het principe van niet afwentelen en geen achteruitgang of stand still van (oppervlakte) waterlichamen. Dit houdt in dat de ecologische en (fysisch-) chemische waterkwaliteit in de overige wateren niet mag leiden tot verslechtering van de huidige ecologische en chemische toestand van het ontvangende waterlichaam.

2.4 Maatregelen

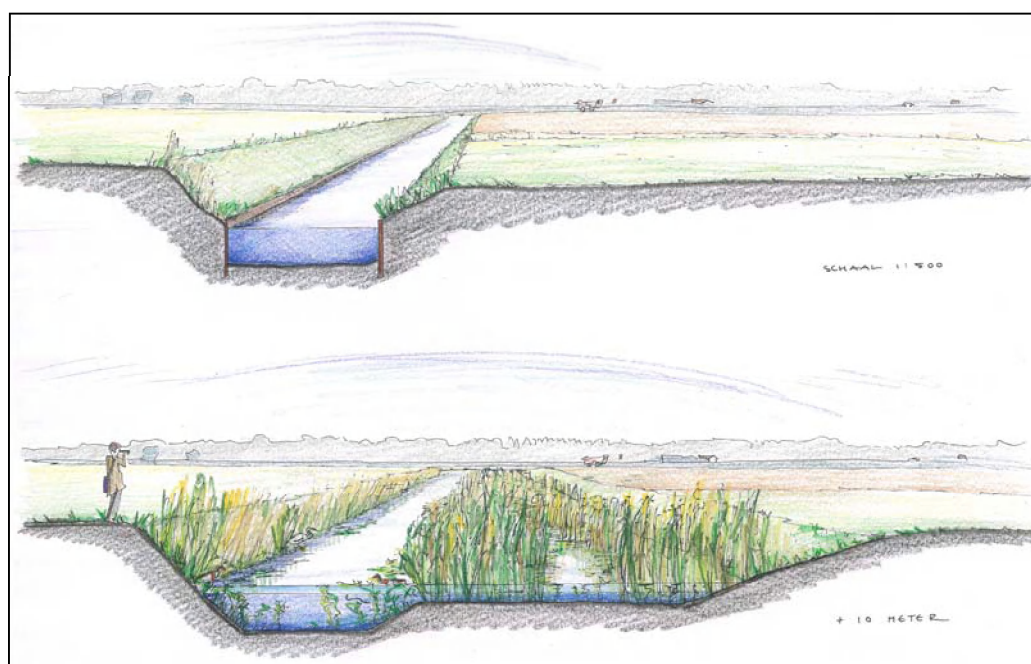
2.4.1 Oppervlaktewateren

Voor de regionale wateren in Zeeland zijn in het pakket van de Kaderrichtlijn Water maatregelen opgenomen die een significante bijdrage leveren aan het behalen van gestelde doelen in begrensde waterlichamen. Deze bestaan voor oppervlaktewateren uit inrichtingsmaatregelen en maatregelen met betrekking tot de chemische waterkwaliteit.

Er worden drie typen inrichtingsmaatregelen uitgevoerd:

- Natuurvriendelijke oevers

Alle waterlichamen worden waar mogelijk voorzien van natuurvriendelijke oevers. Het doel is om langs 375 km aan één of twee zijden een natuurvriendelijke oever aan te leggen met een gemiddelde breedte van 10 meter. Hiervan is 100 km al uitgevoerd.



Figuur 5: Situatie voor en na de realisatie van natuurvriendelijke oevers

- **Natuurlijker peilbeheer**

Waar mogelijk wordt het peilverschil tussen zomer en winter teruggebracht. Voor het kiemen van oeverplanten en paai van vissen is het van belang dat het winterpeil niet meer dan twintig centimeter lager is dan het zomerpeil. Waar het waterpeil niet aan de doelen voldoet, is per waterlichaam onderzoek nodig om vast te stellen welk peilbeheer wel haalbaar is, rekening houdend met de gevolgen voor landbouw en bebouwing en de eventueel beschermde status van het waterlichaam. Dit onderzoek zal onderdeel zijn van de herziening van de peilbesluiten door waterschappen. Deze onderzoeksmaatregel zal plaatsvinden in de periode 2009-2015. Waar het onderzoek uitwijst dat peilaanpassingen mogelijk zijn, zullen de maatregelen worden uitgevoerd. Waar de gewenste peilaanpassing niet haalbaar blijkt te zijn, wordt het doel aangepast.

- **Vispassages.**

Voor vismigratie zijn vispassages nodig bij stuwen, sluizen en andere onneembare barrières in de regionale wateren. Het doel is 80% van de waterlichamen te voorzien van vispassages. In een aantal waterlichamen zal bovendien actief visstandbeheer worden uitgevoerd.

Voor de verbetering van de chemische waterkwaliteit worden de volgende maatregelen uitgevoerd:

- **Brongerichte maatregelen.**

Binnen Zeeland gaat het hierbij om de voortzetting van het bestaande landelijke beleid met betrekking tot de landbouw: het uitvoeringsprogramma diffuse bronnen van VROM, het mestbeleid (4^e en 5^e Nitraat actieprogramma) en het convenant duurzame gewasbescherming. Verder wordt dit beleid ondersteund door:

- communicatie met de landbouwsector over het belang van het terugdringen van de verontreiniging
- onderzoeken en proefprojecten (tot 2015) naar aanvullende innovatieve maatregelen.
- communicatie en onderzoek om de bijdragen recreatievaart en de huishoudens aan diffuse verontreinigingen te verminderen.
- certificering van chemische onkruidbestrijding op verhard oppervlak door gemeenten
- sanering van overstorten door gemeenten
- sanering van de waterbodem in de Bron- en Spuikreek in Zeeuws-Vlaanderen.

Uitvoering van deze maatregelen binnen één planperiode is technisch onhaalbaar en onevenredig kostbaar. De maatregelen worden daarom gefaseerd uitgevoerd in de periode tot 2027. Een nadere motivering voor deze fasering is opgenomen in het Bijlagenrapport. Gedurende de 1^e planperiode 2010-2015 worden de volgende maatregelen uitgevoerd (tabel 5):

Nr.		Maatregelnaam	Eenheid	Omvang
1	Regulering waterbeweging en hydromorfologie	Vispasseerbaar maken kunstwerken (stuwen en gemalen)	stuks	31
		verbreden/ natuurvriendelijke oevers bij langzaam stromend / stilstaand water	km	100,3
2	Overige maatregelen	Uitvoeren actief visstandbeheer	ha	111
3	Uitvoeren onderzoek en pilots	Onderzoek	aantal	4
4	Overige instrumentele maatregelen	uitvoeren onderzoek	stuks	7
		Intensivering handhaving	%	20
5	Generieke brongerichte maatregelen	1. Uitvoeringsprogramma diffuse bronnen 2. Mestbeleid, uit 4 ^e en 5 ^e nitraatactieprogramma 3. Convenant Duurzame gewasbescherming	-	-

Tabel 5: Totaal opgave Kaderrichtlijn water regionale waterlichamen, planperiode 2010-2015

1. Regulering waterbeweging en hydromorfologie, betreft:

- Aanleg vispassages bij stuwen en gemalen voor vismigratie, vergroten bereikbaarheid leefgebieden
- Aanleg natuurvriendelijke oevers langs waterlichamen

2. Overige maatregelen, betreft:

- Visstandbeheer: Maatregelen m.b.t. het reguleren van de visstand, specifiek bodemwoelende vissoorten, ter verbetering van de ecologische waterkwaliteit

3. Uitvoeren onderzoek en pilots, betreft:

- Bronnenonderzoek nutriënten;
- Kwaliteitsspoor riooloverstorten gemeenten;
- Proeftuin KRW;
- Peilgestuurde drainage;
- Overig peilbeheer.

4. Overige instrumentele maatregelen, betreft:

- Intensivering handhaving:

In de afgelopen jaren is in het kader van het landelijke project 'professionalisering van de handhaving' een verbeteringslag gemaakt. Hierbij is intensief samengewerkt tussen de Zeeuwse overheden (provincie, waterbeheerders en gemeenten). In de planperiode wordt deze verbeteringslag verder uitgebouwd. Door de samenwerking kan de handhaving doelmatiger worden uitgevoerd en een verdere intensivering van de handhaving wordt bereikt.

5. Generieke maatregelen

Zie brongerichte maatregelen par. 2.4.

2.4.2 Grondwater

Voor het grondwater wordt aandacht besteed aan de waterkwaliteit en de grondwaterhoeveelheid.

Voor de chemische kwaliteit wordt het bestaand landelijk beleid voor het verminderen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen voortgezet.

Voor de grondwaterkwantiteit wordt het vergunningenbeleid m.b.t. grondwateronttrekkingen voortgezet. Dit beleid is gericht op een evenwicht tussen onttrekking en aanvulling van het grondwater. Met de inwerkingtreding van de Waterwet in 2009 zullen de waterschappen deze taak grotendeels van de provincie overnemen. Afgesproken is dat de waterschappen in Zeeland deze taken 'beleidsneutraal' overnemen: de aanpak van grondwateronttrekkingen blijft ongewijzigd.

3 Uitvoering

3.1 Wet- en regelgeving

De milieudoelen voor het bereiken van:

- een Goede Ecologische Toestand (GET), voor oppervlaktewaterlichamen;
- een Goede Chemische Toestand (GCT) voor oppervlaktewateren;
- de drempelwaarden voor grondwaterlichamen;
- de Goede Kwantitatieve Toestand (GKT) voor grondwaterlichamen,

zullen juridisch als milieukwaliteitseisen worden vastgelegd in het door het ministerie van VROM op te stellen Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW, ook wel AMvB Doelstellingen genoemd). Het BKMW wordt opgesteld onder hoofdstuk 5 van de Wet Milieubeheer en implementeert de Europese milieukwaliteitsnormen als milieukwaliteitseisen.

Beleidskader

Voor de verbetering van de waterkwaliteit worden maatregelen ingezet op basis van twee elkaar aanvullende beleidskaders van het preventieve waterkwaliteitsbeleid:

1. Een *algemeen* beleidskader dat van toepassing is op alle wateren en dat uit twee sporen bestaat:
 - a. het brongericht spoor en
 - b. het waterkwaliteitsspoor (ook wel emissie-immissietoets genoemd).
2. Een *aanvullend* beleidskader dat zich specifiek richt op de waterlichamen met oog op uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Voor een nadere beschrijving van deze beleidskaders en de bijbehorende getalswaarden wordt verwezen naar het Nationaal Waterplan en de 'Leidraad Kaderrichtlijn Water voor de vergunningverlening en handhaving in het kader van de WVO', inclusief de wijzigingen die voortvloeien uit de aanpassing van deze Leidraad, die eind 2009 is voorzien.

3.2 Synergie in de uitvoering

De maatregelen vormen grotendeels al onderdeel van bestaand beleid. Met name de Zeeuwse activiteiten op het gebied van chemische waterkwaliteit en grondwaterkwantiteit wijken niet af van hetgeen reeds in het Omgevingsplan is vastgelegd. In deze herziening is de koppeling met de doelen en normen voor de KRW gelegd. Met name de inrichtingsmaatregelen voor regionale wateren geven een samenhang met maatregelen uit andere programma's. Dit zijn:

- vergroten van afvoer/bergingscapaciteit van waterlopen uit het WB21 programma
- uitvoering Natura2000 maatregelen
- realisatie Ecologische Hoofdstructuur
- aanleg ecologische verbindingszones
- aanleg Natte As

3.3 Waterbeheerplannen van de waterschappen en regionale bestuursakkoorden

De maatregelen voor de periode 2010-2015 staan nader uitgewerkt in de waterbeheerplannen van de Zeeuwse waterschappen. Onderverdeeld naar waterschap zijn deze als volgt.

Beheersgebied Waterschap Zeeuwse Eilanden

- Natuurvriendelijke inrichting van de waterlichamen over een lengte van 45,8 km.
- De aanleg van 6 vispassages en 1 aalgoot van buiten naar binnen en de aanleg van 17 interne vispassages (passeerbaar maken van stuwen).
- Visstandbeheer in zeven waterlichamen, totaal 86 ha.
- Onderzoek naar de mogelijkheden om een natuurlijker peilbeheer te voeren, en waar mogelijk uitvoeren.
- Onderzoek waterkwaliteitsspoor overstorten.

Beheersgebied Waterschap Zeeuws-Vlaanderen

- Natuurvriendelijke inrichting van de waterlichamen over een lengte van 54,5 km.
- De aanleg van 7 vispassages.
- Visstandbeheer in één waterlichaam, totaal 25 ha.
- Onderzoek naar de mogelijkheden om een natuurlijker peilbeheer te voeren, en waar mogelijk uitvoeren.

Om de verschillende wateropgaven in Zeeland te realiseren zijn tussen de waterschappen en de provincie proces - en prestatieafspraken vastgelegd in Regionale Bestuursakkoorden. Ook zijn hier afspraken gemaakt over cofinanciering van de uitvoering van Kaderrichtlijn Water maatregelen in combinatie met het realiseren van provinciale – en/of Rijksdoelen. De bestuursakkoorden zullen regelmatig geëvalueerd worden.

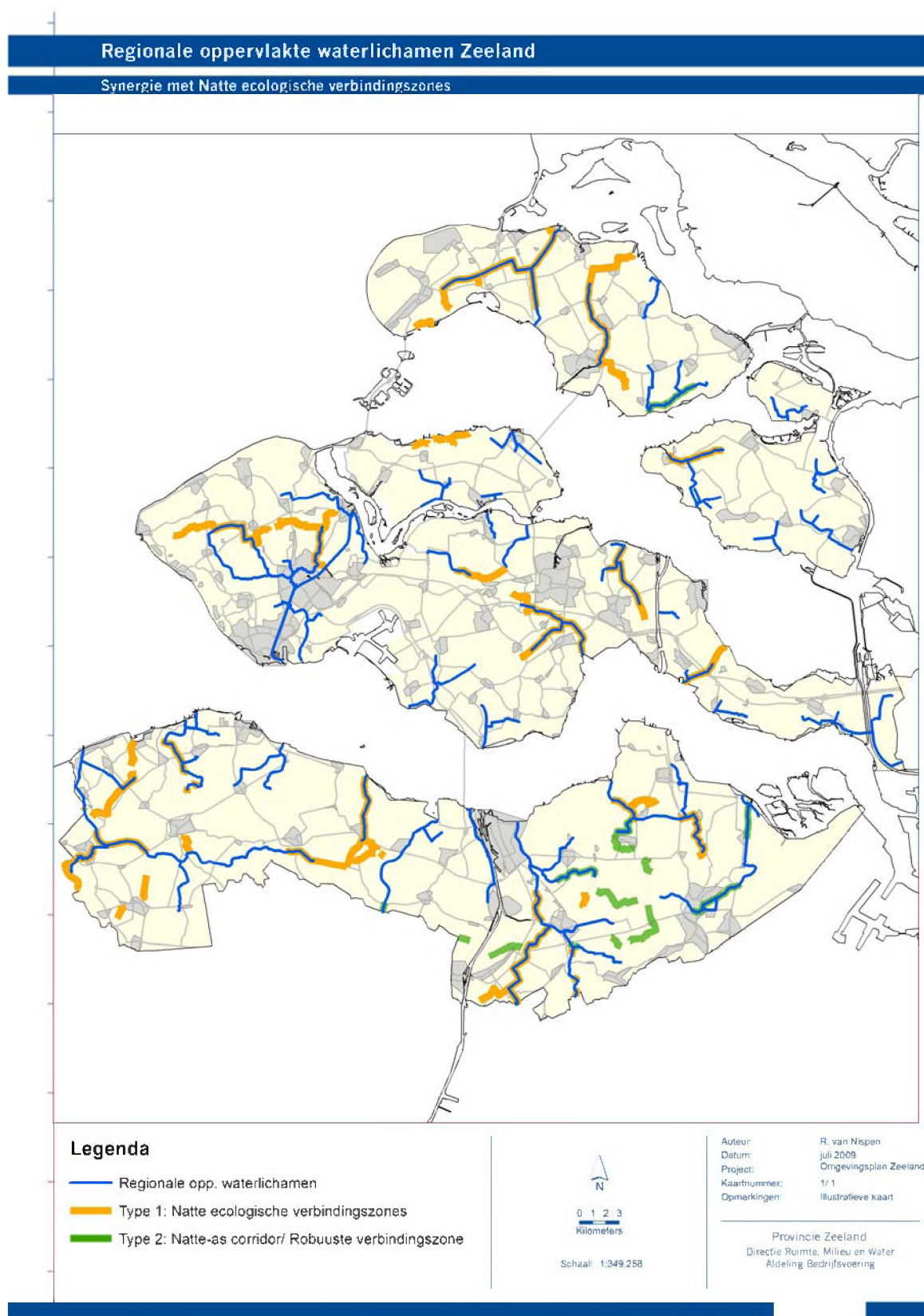
3.4 Ruimtelijk relevante aspecten Kaderrichtlijn Water

Vanaf 1 januari 2010 moeten alle nieuwe ruimtelijke plannen digitaal gemaakt, gebruikt en beschikbaar gesteld worden. Vanaf die datum is ook het digitale plan leidend bij verschillen tussen het papieren en het digitale plan. Tot 1 januari 2010 is een digitaal plan niet verplicht, maar kunnen overheden hier wel al mee aan de slag.

Voor de planherziening ten behoeve van de Europese Kaderrichtlijn Water zijn maatregelen opgesteld voor het behalen van de ecologische waterdoelen. De ruimtelijk relevante aspecten van deze maatregelen zijn beperkt tot inrichtingsmaatregelen langs de KRW waterlichamen. Deze bestaan uit de aanleg van natuurvriendelijke oevers aan één zijde of verdeeld over beide oevers van het waterlichaam. De breedte van deze natuurvriendelijke oever wordt bepaald door de doelen die betrekking hebben op deze waterlichamen.

Doel waterlichaam	breedte natuurvriendelijke oever
KRW doelen	1 ha/km, gemiddeld 10 m breed
KRW doelen en functie Natte ecologische verbindingszone	1,5 ha/km, gemiddeld 15 m breed
KRW doelen en functie Robuuste ecologische verbindingszone of Natte as corridor	2 ha/km, gemiddelde 20 m breed

De locatie van deze waterlichamen en de bijbehorende doelen is aan gegeven op figuur 5



Figuur 5: Overzicht regionale oppervlakte waterlichamen en doelen Natte ecologische verbindingzones (voorkeurtacés, Nota Natte ecologische verbindingzones Zeeland 2009)